

Projectplan ontheffing Wet natuurbescherming

Blekerijweg te IJsselmuiden

Projectcode: P04564

Versie: Definitief

Colofon		
Titel:	Projectplan Ontheffing Wet Natuurbescherming Blekerijweg te IJsselmuiden	
Projectcode	P04564	
Versie:	Definitief	
Datum	23-11-2022	
Opdrachtgever:	Buro Noord B.V. Tukseweg 75 8331 LB Steenwijk	
Uitvoerder		
	GRAS Advies bv	
	Bedrijvenpark Twente 412	Huismanstraat 6
	7602 KM Almelo	6851 GT Huissen
Email:	ecologie@grasadvies.nl	
Website:	https://grasadvies.nl/	
Contactpersoon:	[REDACTED]	
Telefoon:	[REDACTED]	
Email:	info@grasadvies.nl	
Controle	GRAS Advies	

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding	4
2	Huidige en toekomstige situatie.....	5
2.1	Huidige situatie	5
2.2	Toekomstige situatie.....	5
2.3	Werkzaamheden en planning	5
3	Achtergrond van de inventarisatie	6
4	Resultaten van de inventarisatie	6
4.1	Vleermuizen	6
4.2	Huismus	7
4.3	Gierzwaluw	7
4.4	Wezel en egel	8
4.5	Steenmarter	9
4.6	Broedvogels.....	9
5	Verbodsbepalingen.....	9
6	Maatregelen.....	10
6.1	Vleermuizen	11
6.2	Huismus	11
6.3	Gierzwaluw	12
6.4	Wezel en egel	12
6.5	Steenmarter	13
6.6	Broedvogels.....	13
6.7	Zorgplicht	13
7	Wettelijk belang en alternatieven afweging	13
8	Gunstige staat van instandhouding	14
8.1	Vleermuizen.....	14
8.2	Huismus.....	15
8.3	Gierzwaluw	16
8.4	Egel.....	16
8.5	Wezel.....	17
8.6	Steenmarter	18
9	Conclusies en aanbevelingen.....	18
10	Literatuur en websites.....	19

Bijlagen

Bijlage 1: Flora en fauna inventarisatie (quickscan)

Bijlage 2: Nader onderzoek Wet natuurbescherming

Bijlage 3: Saneringsplan gefaseerde sanering

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het projectgebied bevindt zich aan de Blekerijweg 2 en 4 in IJsselmuiden. In verband met vervuiling van de bodem in het verleden, heeft de provincie Overijssel opdracht gegeven tot sanering van de bodem. Omdat een aantal gebouwen op de te saneren bodem staan, zullen deze worden gesloopt. Na de sanering staat de bouw van twee woonhuizen op of nabij het terrein gepland. De exacte planning voor het uitvoeren van de werkzaamheden is nog niet bekend.

Bij dergelijke ruimtelijke ingrepen dient rekening gehouden te worden met beschermde gebieden, houtopstanden en plant- en diersoorten. De Wet natuurbescherming omvat de regelgeving betreffende deze soorten en gebieden. De Wet natuurbescherming is van kracht sinds januari 2017 en vervangt de drie oude wetten: 'Natuurbeschermingswet 1998', 'Boswet' en 'Flora- en Faunawet'. Doelstelling van de Wet natuurbescherming is bescherming van de biodiversiteit, decentralisatie van verantwoordelijkheden en vereenvoudiging van regelgeving.

Uit de resultaten van de verkennende onderzoeken (quickscans) flora en fauna van de verschillende deelgebieden van het projectgebied (GRAS Advies, 2021) blijkt dat in het projectgebied mogelijk egel, steenmarter, kleine marterachtigen, vleermuis, huismus en grote modderkruiper voorkomen. Op basis hiervan is besloten nader onderzoek naar deze soortgroepen uit te voeren. Later is ook de gierzwaluw toegevoegd aan de lijst van te onderzoeken soorten.

Hierbij is het gebruik van de locatie als verblijfplaats en vliegroute van vleermuizen vastgesteld. Ook zijn er nestlocaties van huismus en gierzwaluw vastgesteld. Ook is een functioneel leefgebied met mogelijke rust- of verblijfplaatsen voor de steenmarter, kleine marterachtigen en egel vastgesteld. Alle vastgestelde soorten zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming. Voor de uitvoering van de geplande activiteiten is een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Doelstelling rapport

Dit projectplan bundelt de gegevens uit eerdere onderzoeken, beschrijft de mitigerende en compenserende maatregelen en geeft aan waar gegevens, werkzaamheden en maatregelen relevant zijn m.b.t. de aanvraag van een ontheffing op de Wet natuurbescherming.

GRAS Advies

GRAS Advies voert verkennende veldonderzoeken uit volgens de geldende soortprotocollen. Medewerkers zijn middels opleiding en ervaring bevoegd voor de verrichte werkzaamheden. Daarnaast is het project uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van GRAS Advies. Het kwaliteit managementsysteem van GRAS Advies is ISO NEN-EN-ISO 9001:2015 gecertificeerd.

2 Huidige en toekomstige situatie

2.1 Huidige situatie

Het projectgebied bevindt zich aan de Blekerijweg in IJsselmuiden. Het projectgebied heeft een oppervlakte van ca. 6000 m² en bestaat uit verschillende gebouwen, beplanting, een weiland, een sloot en verharding bestaande uit bestrating, grind en asfalt (Afbeelding 2.1). In verband met vervuiling van de grond in het verleden, heeft de provincie Overijssel opdracht gegeven tot sanering van de bodem.

Afbeelding 2.1 Huidige situatie projectgebied.

2.2 Toekomstige situatie

In de toekomstige situatie worden 2 woonhuizen op het terrein gebouwd, met aangrenzende tuin. Deze ontwikkeling valt buiten de scope van dit project.

2.3 Werkzaamheden en planning

De sloop en saneringswerkzaamheden gaan plaatsvinden in de periode 15 maart 2023 tot eind 2025. Met deze planning wordt ruimte gehouden voor het eventueel uitvoeren van een aanvullende grondwatersanering en de nieuwbouw voor de eigenaar van het terrein. In de eerste fase van de werkzaamheden vindt de sanering plaats. Werkzaamheden vinden alleen overdag plaats terwijl de pompen 's nachts doorlopen.

De voorgenomen werkzaamheden hebben naar verwachting effect op beschermde soorten. Deze effecten staan beschreven in hoofdstuk 4. Maatregelen om deze effecten te beperken (mitigeren) of te compenseren, staan beschreven in hoofdstuk 6.

3 Achtergrond van de inventarisatie

De bij de inventarisatie gebruikte methode en technieken zijn beschreven in het rapport “Rapportage aanvullend soortenonderzoek Blekerijweg te IJsselmuiden” (GRAS Advies, 2022). Dit bouwt voort op de verkennende quickscan flora en fauna waarvan de resultaten gepresenteerd zijn in het rapport “Quickscan flora en fauna Blekerijweg te IJsselmuiden (GRAS Advies, 2021).

Het aanvullend onderzoek is specifiek gericht op het vaststellen van de aanwezigheid van vleermuizen, huismus, gierzwaluw, egel, steenmarter, kleine marterachtigen en grote modderkruiper. Op basis van quickscan was de aanwezigheid van deze soortgroepen niet bij voorbaat uit te sluiten en is aanvullend onderzoek uitgevoerd. Dit veldonderzoek is uitgevoerd door medewerkers van GRAS Advies.

Tijdens de veldbezoeken is specifiek geïnventariseerd op de aanwezigheid van vleermuis, huismus, gierzwaluw, steenmarter, egel en kleine marterachtigen. Hierbij zijn functies waargenomen van de soorten:

- gewone dwergvleermuis
- laatvlieger
- huismus
- gierzwaluw
- steenmarter
- wezel en egel

Zodoende is een ontheffing aanvraag noodzakelijk. De onderzoeksmethoden en resultaten van de aanvullende onderzoeken staan in detail beschreven in het rapport “Rapportage aanvullend soortenonderzoek Blekerijweg IJsselmuiden” (GRAS Advies, 2022).

4 Resultaten van de inventarisatie

4.1 Vleermuizen

Uit het vleermuisonderzoek blijkt dat twee soorten vleermuizen gebruik maken van het projectgebied: de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en laatvlieger (*Eptesicus serotinus*). Daarnaast zijn er enkele waarnemingen van overvliegende soorten: de bosvleermuis (*Nyctalus leisleri*) en de rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*).

Verblijfplaatsen

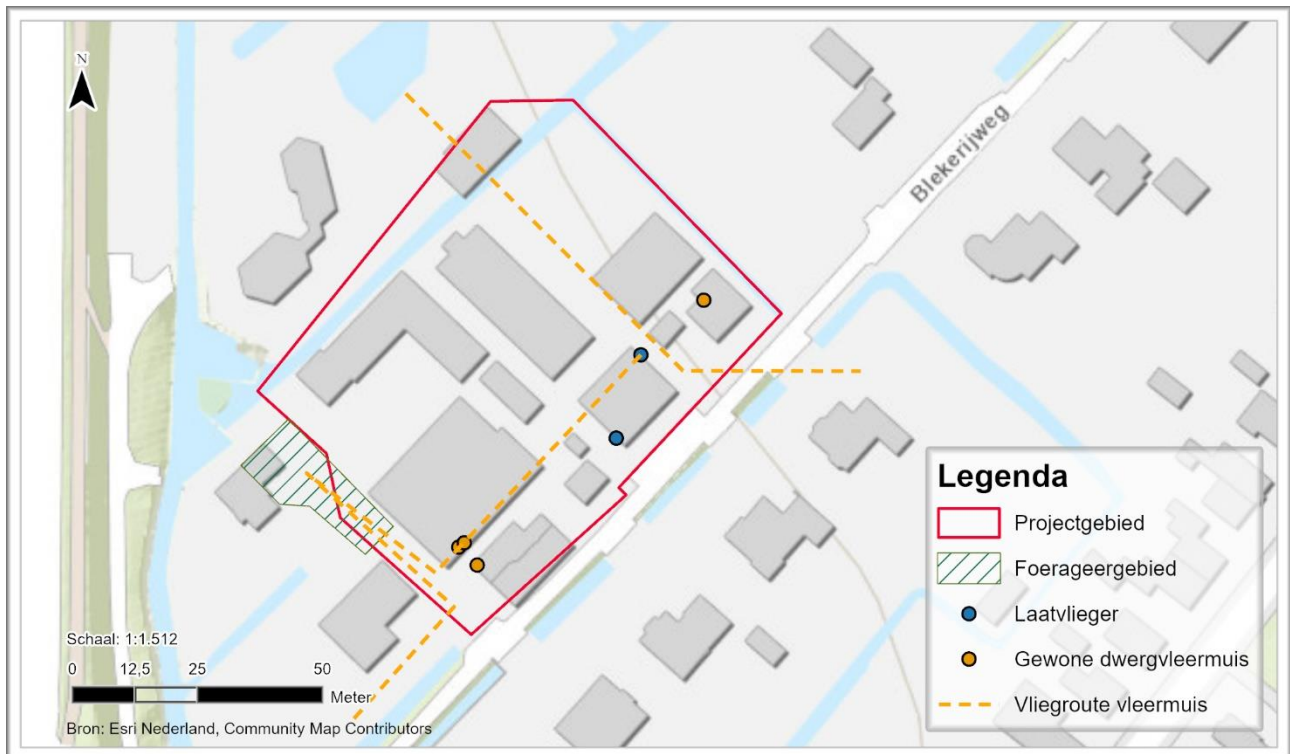
Er zijn 6 verblijfplaatsen waargenomen (afbeelding 4.1). Het betreft 4 zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en 2 zomerverblijfplaatsen van de laatvlieger. De gewone dwergvleermuizen zaten als enkeling in hun verblijf, de laatvliegers met 2 en 4. Geen van de dieren is gedurende het ruim 2 uur durende onderzoek teruggekeerd naar de verblijflocaatie, waardoor een functie als kraamverblijf niet aannemelijk is. Er zijn in het najaar geen waarnemingen gedaan die duiden op paarverblijfplaatsen.

Vliegroutes

Tijdens de veldbezoeken zijn in het voorjaar, zomer en het najaar overvliegende gewone dwergvleermuizen, laatvliegers, rosse vleermuizen en een enkele bosvleermuis waargenomen. Op enkele locaties zijn vliegroutes aanwezig (zie afbeelding 6.1). In de huidige situaties zijn deze van belang voor gewone dwergvleermuizen en laatvliegers om van en naar de verblijfplaatsen en foerageergebieden te navigeren.

Foerageergebieden

Een klein deel van het projectgebied wordt zowel in het najaar als het voorjaar enkel gebruikt als foerageergebied door gewone dwergvleermuizen (1-3 individuen). De bomen en struiken die dit foerageergebied vormen, vallen net buiten het projectgebied en deze zullen blijven staan.

Afbeelding 4.1 Projectgebied (rood kader) met in het zuidwesten een foerageergebied (groen gestreept kader), zomerverblijfplaatsen laatvlieger (blauwe punten), zomerverblijfplaatsen gewone dwergvleermuis (oranje punten) en twee essentiële vliegrouetes (oranje stippel lijnen).

4.2 Huismus

Verblijfplaatsen

In het dak van het woonhuis zijn 12 nestlocaties van huismussen waargenomen. Eén nestlocatie bevindt zich aan de westzijde van het huis. Twee nestlocaties bevinden zich aan de achterzijde van het huis. Aan de oostzijde van het huis is één nestlocatie aanwezig en 9 nestlocaties zijn aan de voorzijde van het woonhuis vastgesteld.

Foerageergebieden en schuilplekken

Er zijn binnen het projectgebied geen foerageer of schuilplekken waargenomen. De hagen van de voortuinen aan de overkant van de straat, Blekerijweg 1B en 1C, hebben wel een belangrijke functie als schuilplek en foerageerbied door 10 tot 15 individuen. De rest van de voortuinen en achtertuinten van 1B en 1C zijn intensief in gebruik als foerageergebied. Het foerageergebied met schuilplekken ligt hiermee buiten het projectgebied.

Effectenbeoordeling

Door de sloop van het woonhuis gaat de volgende functie verloren:

- 12 nestlocaties

4.3 Gierzwaluw

Er is eenmaal één invliegende gierzwaluw waargenomen onder de pannen van de sporthal waardoor een functie als nestlocatie op deze locatie aannemelijk is.

Effectenbeoordeling

Door het slopen van de sporthal gaat de volgende functies van gierzwaluw verloren:

- 1 nestlocatie

4.4 Wezel en egel

Er zijn sporen van de wezel in een aantal sporenbuizen aangetroffen tijdens het onderzoek. Ook zijn op verschillende data foto's gemaakt van een egel door de wildcamera. Het is hiermee vastgesteld dat het projectgebied onderdeel van het functioneel leefgebied is van zowel de egel als de wezel, rust- en/of nestplaatsen zijn hier aannemelijk. Daarnaast zijn in meerdere sporenbuizen sporen van muizensoorten waargenomen, mogelijke prooidieren van kleine marterachtigen.

Effectenbeoordeling

Door het verwijderen van de aanwezige vegetatie en het dempen van de sloot binnen het projectgebied, gaan de volgende functies verloren:

- (deel van) functioneel leefgebied
  - Foerageergebied
  - Lijnvormige elementen
  - Mogelijk vaste rust- en verblijfplaatsen

Lijnvormige structuren en foerageergebied wezel is in kaart gebracht en onderverdeeld in jaarrond geschikte elementen en zomer elementen (Afbeelding 4.2). Het foerageergebied egel valt binnen de lijnvormige elementen en de omgeven weilanden buiten het projectgebied. De zomerelementen kunnen ook buiten de zomer geschikt zijn zolang vegetatie hoog en dekkend genoeg blijft. Het element dat langs het noorden van het projectgebied loopt is gescheiden van het projectgebied en het foerageergebied door een sloot. Deze sloot vormt een onderbreking naar het zomerelement ten noordoosten van het projectgebied. Maatregelen beschreven in hoofdstuk 6 gaan ervoor zorgen dat het foerageergebied en de lijnvormige structuren gewaarborgd, en verbeterd worden.

Afbeelding 4.2 Lijnvormige elementen binnen en rondom het projectgebied. De blauwe lijnen geven jaarrond geschikte structuren aan, de oranje lijnen zijn alleen geschikt wanneer de begroeiing hoog genoeg staat.

4.5 Steenmarter

Tijdens het aanvullend onderzoek zijn op verschillende data foto's gemaakt van de steenmarter door een wildcamera. Gezien de aanwezigheid van stapels hout, hopen puin en andere materialen, alsook dichte vegetatie, is het aannemelijk dat er rust- en of verblijfplaatsen aanwezig zijn binnen het projectgebied.

Effectenbeoordeling

Door het verwijderen van de vegetatie, stapels hout, hopen puin en andere materialen gaan de volgende functies verloren:

- Foerageergebied
- Mogelijk vaste rust- en verblijfplaatsen

4.6 Broedvogels

Tijdens het aanvullend soortenonderzoek is een nestlocatie van een boomkruiper in de sporthal aangetroffen. Ook zijn scholeksters op het platte dak van dit gebouw gezien, het gaat hier om een nestlocatie. De bosschages en sommige gebouwen op het terrein vormen een geschikt habitat voor niet-jaarrond beschermde vogels. Tijdens het verkennend onderzoek zijn hier geen nesten aangetroffen van broedvogels. Dit betekent niet dat de bosschages niet gebruikt gaan worden als nestlocatie door broedvogels. In gebruik zijnde nesten van deze soorten zijn beschermd en mogen niet beschadigd of verstoort worden. Werkzaamheden kunnen buiten de broedperiode uitgevoerd worden, die globaal loopt van 15 maart tot 15 augustus, of vestiging van de vogels kan voorkomen worden vóórdat de vogels zich vestigen.

5 Verbodsbepalingen

In het projectgebied is het gebruik waargenomen van de locatie als **verblijfplaats** van:

- Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*)
- Laatvlieger (*Eptesicus serotinus*)
- Huismus (*Passer domesticus*)
- Gierzwaluw (*Apus apus*)

Er is een **functioneel leefgebied** vastgesteld met mogelijke nest- of verblijflocaatie van:

- Wezel (*Mustela nivalis*)
- Egel (*Erinaceus europaeus*)
- Steenmarter (*Martes foina*)

Uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden kan bij de volgende soorten leiden tot een overtreding van de verbodsbepalingen:

- Artikel 3.1 lid 2 en 4 voor de huismus en gierzwaluw (beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn)
- Artikel 3.5 lid 2 en 4 voor de gewone dwergvleermuis en laatvlieger (beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn)
- Artikel 3.10 lid 1 voor de wezel, egel en steenmarter (beschermingsregime andere soorten)

6 Maatregelen

Om de negatieve effecten van de voorgenomen werkzaamheden op de in hoofdstuk 4 beschreven soorten zoveel mogelijk te voorkomen, te beperken en/of te compenseren, zijn aanvullende maatregelen noodzakelijk.

Om de verblijven van de gewone vleermuis, laatvlieger, huismus en gierzwaluw zo goed mogelijk te mitigeren, plaatsen wij een tweetal faunahuizen. (mogelijke) verblijven van de steenmarter, wezel en egel worden op andere wijzen gemitigeerd.

Een faunahuis bestaat uit een kleine maat zeecontainer met daar haaks op een modulaire constructie. De inrichting en locatie van de faunahuizen zijn bepaald aan de hand van:

- De eigenschappen en locatie van de huidige verblijfplaatsen
- De in de relevante kennisdocumenten gestelde richtlijnen

Globale omschrijving faunahuis

Een rechthoekig 'bovenverdieping' deel

Dit deel is omgeven door spouwen, deels met bakstenen, deels met betonplex platen. In deze bovenverdieping bevinden zich aan de twee lange zijden nestruimten voor huismussen. Daarnaast biedt deze verdieping weggroei mogelijkheden voor vleermuizen.

Spouwen

Twee tegenoverstaande (hoek)profielen van bakstenen muren met een spouw van ongeveer 9 cm diep. Deze spouw is via een open stootvoeg van 2,5cm bereikbaar voor alle gebouw bewonende vleermuissoorten. Via een open stootvoeg kan ook het binnenste deel van de bovenverdieping bereikt worden. Ook is hier een opening die de zolder toegankelijk maakt. Een deel van de spouw loopt langs de buitenzijde van de container door tot aan de grond. Dit deel is gemaakt van twee platen betonplex die aan de binnenzijde voorzien zijn van gripgaas.

Een dakconstructie met zolder

- Binnen deze constructie zijn 3 aparte ruimten, en dus microklimaten, aanwezig, waarvan de middelste direct in contact staat met de bovenverdieping.
- Het gehele schuine dak is voorzien van gripgaas.
- Via de ruimte onder de nok, kunnen de dieren zich vrij verplaatsen van de ene naar de andere ruimte.
- Op twee windrichtingen is meerlaagse gevelbetimmering aangebracht van onbehandeld hout

Schoorsteen

Vier nestruimten voor gierzwaluwen van onbehandeld hout met steenstijps als schoorsteen.

Standaard maatregelen

- Er wordt gewerkt buiten de meest kwetsbare periode van de soorten
- De huidige verblijfplaatsen in het werkgebied worden voorafgaand aan de uitvoering van de werkzaamheden ongeschikt gemaakt door deze ruim voor de aanvang van het broedseizoen ontoegankelijk te maken met behulp van een zeil of vultschuim en weringsborstels.
- Er wordt een ecologisch werkprotocol opgesteld en volgens dit protocol gewerkt tijdens de uitvoering van de werkzaamheden.
- Er vindt ecologische begeleiding tijdens de werkzaamheden plaats.
- Monitoring van de effectiviteit van de verblijven en micro klimatologische omstandigheden van de faunahuizen

De volgende paragrafen beschrijven de te treffen maatregelen, waarbij er per soort onderscheid wordt gemaakt tussen mitigerende en compenserende maatregelen en de algemene zorgplicht.

6.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen (per faunahuis)

- Hebben invliegopeningen op minimaal 3 meter hoogte
- Zijn vrij van kunstlicht, verstoring en predatoren
- Beschikken over verschillende microklimaten:
  - Gelokaliseerd op alle windrichtingen
  - Spouwverblijven in stenen muren (in meerdere windrichtingen)
  - Spouwverblijven in hout met isolatie (in meerdere windrichtingen)
- Duurzaam materiaal: bakstenen, betonplex en onbehandeld hout.
- Vrij van predatoren en kunstlicht
- Monitoring van de effectiviteit en micro klimatologische omstandigheden

Compenserende maatregelen

Om ook in de toekomst de vleermuizen te voorzien van verblijven, worden er in de nieuwbouw spouwmuren geschikt gemaakt als verblijflocaaties voor zowel gewone dwergvleermuizen als laatvliegers. Een andere optie is om de faunahuizen in de toekomst te behouden.

6.2 Huismus

Mitigerende maatregelen

Nestruimten (per faunahuis)

- Aantal: 24 stuks
- Afmetingen: 15(l) x 15(b) x 18(h)cm
- Geclusterd
- Oriëntatie: Noord- (noord)oost en/ of in de schaduw
- Materiaal: Onbehandeld hout
- Invliegopening
  - Diameter 3,4cm
  - Op een hoogte van 3.30 m
  - Uit zicht vanuit andere invliegopeningen (door middel van individuele balkons)
  - Vrij van kunstlicht
  - Vrij van predatoren

Dekking van opgaand groen

- Klimplanten in plantbakken aan rekken rond het faunahuis
  - Klimop (*Hedera helix*)
  - Wilde kamperfoelie (*Lonicera periclymenum*)
  - Hop (*Humulus lupulus*)

Compenserende maatregelen

- In de muren van de nieuwe woningen, worden 24 nestruimten gemaakt. Deze hebben vergelijkbare eigenschappen als die van in het faunahuis en voldoen hierbij aan de richtlijnen van het betreffende kennisdocument. Een andere optie is om de faunahuizen in de toekomst te behouden.
- Bij de ontwikkeling van het terrein wordt gezorgd voor geschikte foerageergelegenheden en dekking zoals stedelijk groen en het voorkomen van lichtverstoring aan de hand van een groen- en lichtplan.

6.3 Gierzwaluw

Mitigerende maatregelen

Nestruimten (per faunahuis)

- Aantal: 4 stuks
- Afmetingen: 15(l) x 25(b) x 15(h)cm
- Oriëntatie: Noord- (noord)oost of in de schaduw
- Materiaal: Onbehandeld hout
- Invliegopening
  - 7cm breed 3,5cm hoog
  - 2cm boven de bodem (van binnenuit gemeten)
  - Asymmetrisch geplaatst (tbv donkere hoek)
  - 50cm uit elkaar en/ of uit zicht van vanuit andere invliegopeningen
  - Op een hoogte van 4,20m
  - Vrij uitvliegruimte
  - Vrij van kunstlicht
  - Vrij van predatoren

Compenserende maatregelen

- In de muren van de nieuwe woningen, worden 8 nestruimten gemaakt, waarvan 4 bovenwettelijk. Deze hebben vergelijkbare eigenschappen als die van het faunahuis en voldoen hierbij aan de richtlijnen van het betreffende kennisdocument.

6.4 Wezel en egel

Mitigerende maatregelen

Om ervoor te zorgen dat de wezel en egel voorzien zijn van vaste rust- en verblijfplaatsen, lijnvormige elementen en foerageergebied zowel tijdens en na de ontwikkeling, wordt er voor de aanvang van de werkzaamheden een verbinding gemaakt naar de noord/ en noordoostzijde van de huidige sloot door de aanleg van een houtwal. Deze verbinding wordt beplant met een aantal inheemse roosachtigen zoals hondsrozen (*Rosa canina*), viltrozen (*Rosa villosa*) en sleedoorns (*Prunus spinosa*). Deze planten zijn bevorderlijk voor de biodiversiteit door het voedselaanbod en de dekking die deze bieden. Hieronder kunnen de wezel en egel zich verplaatsen, hun rust- en verblijfplaatsen vinden en/ of creëren en foerageren.

Buiten de kwetsbare periode zal het projectgebied vrij worden gemaakt van de materialen waarin/ -onder de dieren hun huidige verblijfplaats kunnen hebben. Dit voorkomt het (her) vestigen van de dieren op locaties en verwonding of doding door het uitvoeren van de werkzaamheden. Werken tussen 15 maart en 1 september is alleen mogelijk als uit een controle van de ecologisch deskundige blijkt dat er geen egels aanwezig zijn of als de werklocatie in de periode tussen 1 september en november ongeschikt is gemaakt voor bewoning. Bij het vaststellen van in gebruik zijnde nesten van egels worden de werkzaamheden ter plekke uitgesteld (zone circa 2 meter rond het nest) tot de aanwezige egel uit eigen beweging een ander heenkomen heeft gezocht.

Bij de sloop zal er volgens een ecologisch werkprotocol worden gewerkt. Hierbij wordt onder andere rekening gehouden met de werkrichting zodat de eventueel aanwezige dieren zich richting de nieuwe verbinding bewegen. Dit voorkomt verwonden of doden.

Compenserende maatregelen

De hierboven genoemde verbinding zal ook op lange termijn dienst doen als verbindend element, rust- en verblijfplaatsen en voor het bevorderen van het voedselaanbod. Daarnaast zal bij het ontwikkelen van het terrein worden gezorgd voor geschikte lijnvormige elementen en foerageergelegenheden zoals stedelijk groen. Ook wordt hierbij lichtverstoring voorkomen, aan de hand van een groen- en lichtplan.

6.5 Steenmarter

Mitigerende maatregelen

- Om de mogelijke verblijfplaats van steenmarters te mitigeren, plaatsen wij 2 marterhuisjes. Hierbij zijn de afmetingen en lay-out van de marterboxen van de Zoogdierverseniging aangehouden, met daar omheen een extra bouwlaag van steen. Deze extra laag maakt de kasten duurzamer waardoor ze ook als compenserende maatregel geschikt zijn.
- De marterhuisjes worden minimaal 1 maand voorafgaande aan de werkzaamheden geplaatst.
- Ze komen op plaatsen waar ook houtwallen zijn aangeplant. Hierdoor zijn de kasten vrij van verstoring door honden. De aanplant bestaat uit inheemse roosachtigen zoals hondsrozen (*Rosa canina*), viltrozen (*Rosa villosa*) en sleedoornen (*Prunus spinosa*). Naast dat deze planten bevorderlijk zijn voor de verbindingen binnen het gebied, de biodiversiteit, het voedselaanbod en de dekking die deze bieden, geeft het ook een fraai beeld voor de omgeving.
- Na de gewenningsperiode, en buiten de kwetsbare periode (maart-juli), worden de materialen waarin/-onder de dieren hun huidige verblijfplaats kunnen hebben, verwijderd. Dit voorkomt het (her) vestigen van de dieren op locaties en verwonding of doding door het uitvoeren van de werkzaamheden.

Compenserende maatregelen

- De mitigerende marterhuisjes en bijhorende houtwallen blijven ook na de ontwikkelingen beschikbaar, als compenserende maatregel. Hierdoor zijn de lijnvormige elementen, dekking, voedselaanbod duurzaam gewaarborgd en verhoogt het de algemene biodiversiteit.

6.6 Broedvogels

In gebruik zijnde nesten van vogels zijn beschermd en mogen niet beschadigd of verstoort worden. Verstoringe werkzaamheden kunnen buiten de broedperiode uitgevoerd worden, die globaal loopt van 15 maart tot 15 augustus, of vestiging van de vogels kan voorkomen worden vóórdat de vogels zich vestigen.

6.7 Zorgplicht

Naast de hierboven beschreven maatregelen geldt ten allen tijde de wettelijke zorgplicht wanneer gewerkt wordt in een omgeving waar flora en fauna voorkomt. De aannemer behoudt te allen tijde zijn of haar zorgplicht: "De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, als mede voor hun directe leefomgeving. In praktijk betekent dit het a. voorkomen, b. beperken en c. ongedaan maken van schadelijke handelingen voor de natuur."

7 Wettelijk belang en alternatieven afweging

Er is sprake van een urgent geval van ernstige bodemverontreiniging (Buro Noord B.V. 2022). Vanuit de bronzone treedt nalevering van vluchtige chloorkoolwaterstoffen (VOC) op naar het grondwater. Hierdoor is een omvangrijke VOC-pluim ontstaan. Deze pluim komt in de Koekoekspolder naar het oppervlakte als gevolg van opkwellend grondwater. Hierdoor is stroomafwaarts van de Koekoekspolder sprake van een verontreiniging met VOC in het oppervlaktewater, in de vaste bodem en in de waterbodem. Deze verontreinigingssituatie leidt tot een bedreiging van het kwetsbare object, het KRW-waterlichaam Goot-Ganzendiep en tot een onaanvaardbare immissie van VOC in het oppervlaktewatersysteem in de Koekoekspolder, waarbij voor CIS en VC de jaargemiddelde MilieuKwaliteitsNormen (JG-MKN) worden overschreden. Mogelijk is er bij het verspreiden van baggerspecie op de kant ook sprake van ecologische risico's. Ten behoeve van de sanering zullen de aanwezige gebouwen worden gesloopt, hierin is asbest aanwezig.

Deze sanering is daarom van groot belang voor de volksgezondheid en openbare veiligheid. Er zijn daarmee geen alternatieven mogelijk op gebied van locatie en inrichting.

8 Gunstige staat van instandhouding

8.1 Vleermuizen

Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*)

Uit de conclusie van de landelijke staat van instandhouding voor de gewone dwergvleermuis komt het volgende naar voren:

Verspreidingsgebied:	Gunstig
Populatie:	Onbekend
Leefgebied:	Onbekend
Toekomstperspectief:	Onbekend
Totaal:	Onbekend

Ondanks dat de soort algemeen is, is er weinig bekend over de landelijke gunstige staat van instandhouding (Wageningen University & Research 2019).

De gewone dwergvleermuis is afhankelijk van geschikte ruimtes in onze bebouwing zoals de spouwmuren. De gewone dwergvleermuis is wijdverspreid over de gehele provincie Overijssel met in het afgelopen jaar de meeste waarnemingen in de omgeving Hardenberg (NDFF Verspreidingsatlas, 2022). Alleen in de zeer open gebieden is deze minder algemeen. Evenals op landelijk niveau is ook op provinciaal niveau veel onbekend over de gunstige staat van instandhouding. De soort is waarschijnlijk vooral gevoelig voor de schaalvergroting van het landschap.

Om een beeld te krijgen van de lokale verspreiding van de gewone dwergvleermuis is gebruik gemaakt van de NDFF. De verspreiding en aantallen gewone dwergvleermuizen van de afgelopen 5 jaar is bekeken in een uurhok (5x5 kilometer). Waarnemingen van de afgelopen 5 jaar laat 343 waarnemingen zien van gewone dwergvleermuizen in de omgeving. NDFF laat drie duidelijke clusters zien: Rond de 1^e Ebbingstraat, rond de Wederiklaan en rond de Vermuydenstraat. Het overgrote deel van deze waarnemingen betreft foeragerende individuen maar er zijn ook verblijfplaatsen vastgesteld.

Binnen het projectgebied zijn 4 zomerverblijfplaatsen vastgesteld. Deze zullen beide gemitigeerd en gecompenseerd worden (Hoofdstuk 6). Voor de gewone dwergvleermuis worden er als mitigerende maatregel twee faunahuizen met een grote verscheidenheid aan microklimaten worden geplaatst. Als compenserende maatregel worden de spouwmuren van de nieuwbouw toegankelijk gemaakt. Door het juist uitvoeren van deze maatregelen is het uiteindelijke project bevorderlijk voor de huidige staat van instandhouding.

Laatvlieger (*Eptesicus serotinus*)

Uit de conclusie van de landelijke staat van instandhouding voor de laatvlieger komt het volgende naar voren:

Verspreidingsgebied:	Gunstig
Populatie:	Gunstig
Leefgebied:	Gunstig
Toekomstperspectief:	Ongunstig - ontoereikend
Totaal:	Ongunstig – ontoereikend

In 1994 is de populatiegrootte van de laatvlieger in Nederland geschat op 30.000 tot 50.000 individuen, maar omdat het aantal sterk afhankelijk is van de onderzoeksinspanning is de betrouwbaarheid onzeker (Ottburg & van Swaay 2014).

De laatvlieger leeft in open tot halfopen landschappen met opgaande elementen als bosranden, heggen en lanen. De kraamkolonies zijn met name in gebouwen te vinden. Omdat dit veelvuldig in Nederland voorkomt kan het leefgebied in de huidige situatie als 'gunstig' worden beoordeeld.

De soort overwintert in zeer besloten en ontoegankelijke ruimtes (van der Graaff 2016). Dit heeft tot gevolg dat er weinig tot geen betrouwbare gegevens zijn van de ontwikkelingen in het aantal overwintelaars. Omdat de daadwerkelijke omvang van de populatie waarschijnlijk hoger is dan de geschatte omvang wordt de huidige situatie als 'gunstig' beoordeeld (Provincie Gelderland 2018).

Omdat het aantal geschikte verblijfplaatsen mogelijk sterk af gaat nemen door grote renovatie- en na-isolatie programma's is het toekomstperspectief beoordeeld op ongunstig – ontoereikend. Dit kan mogelijk toch gunstig zijn mits er voldoende mitigerende maatregelen worden getroffen door heel Nederland. Uit de NDFF komt naar voren dat de soort in het afgelopen jaar met name in de omgeving Zwolle, Deventer en Hardenberg zijn waargenomen. Waarnemingen van de afgelopen 10 jaar laten een verspreiding door de gehele provincie zien met uitschieters in de omgeving Deventer, Zwolle, Hardenberg en Oldenzaal.

Om een beeld te krijgen van de lokale verspreiding van laatvliegers is gebruik gemaakt van de NDFF. De verspreiding en aantallen laatvliegers van de afgelopen 5 jaar is bekeken in een uurhok (5x5 kilometer). Waarnemingen van de afgelopen 5 jaar laat 38 waarnemingen zien van laatvliegers in de omgeving. Het grootste deel van deze waarnemingen zijn gedaan langs en in de directe omgeving van de 1^e Ebbingestraat. Het overgrote deel van deze waarnemingen betreft foeragerende individuen. Er zijn geen bekende waarnemingen van verblijfplaatsen (ook niet in de afgelopen 10 jaar).

Binnen het projectgebied zijn twee zomerverblijfplaatsen van de laatvlieger vastgesteld. Als onderdeel van de functionele leefomgeving van de soort dient naast deze verblijfplaatsen ook voldoende foerageergebied en vliegroutes gemitigeerd en gecompenseerd te worden. Voor de uitvoering van dit project worden mitigerende- en compenserende maatregelen getroffen (Hoofdstuk 6). Voor de laatvlieger worden er als mitigerende maatregel twee faunahuizen met een grote verscheidenheid aan microklimaten geplaatst. Als compenserende maatregel worden de spouwmuren van de nieuwbouw toegankelijk gemaakt. Door het juist uitvoeren van deze maatregelen is het uiteindelijke project bevorderlijk voor de huidige staat van instandhouding.

8.2 Huismus

Huisumus (*Passer domesticus*)

Uit de conclusie van de landelijke staat van instandhouding voor de gierzwaluw komt het volgende naar voren:

Verspreidingsgebied:	Gunstig
Populatie:	Ongunstig-ontoereikend
Leefgebied:	Ongunstig-ontoereikend
Toekomstperspectief:	Ongunstig-ontoereikend
Totaal:	Ongunstig-ontoereikend

De landelijke staat van instandhouding is voor de huismus beoordeeld als ongunstig-ontoereikend. Leefgebieden voor de huismus nemen af door verstening en gebrek aan nestgelegenheden (Sovon 2022).

De huismus komt voor in vrijwel alle atlasblokken van Nederland. Omdat het aantal atlasblokken met voorkomen van de huismus in de afgelopen 10 jaar niet substantieel is veranderd is de trend beoordeeld als stabiel. De soort komt overal voor met uitzondering van gebieden waar bebouwing ontbreekt of in wijken waar geen nestgelegenheid en/of voedsel aanwezig is (van Manen 2020).

De populatie huismussen is sinds 1975 ongeveer gehalveerd, versnipperd geraakt en kleiner geworden. De soort lijkt zich in het jaar 2000 weer te stabiliseren (Sovon 2022). Ook laat de laatste tien jaar een licht herstel als broedvogel zien (<5% toename per jaar).

De voorgenomen activiteit leidt niet tot een achteruitgang van de gunstige staat van instandhouding van de soort. De mitigerende maatregelen in de faunahuizen zorgen voor alternatieve tijdelijke verblijfplaats gedurende de werkzaamheden (hoofdstuk 6). In de nieuwbouw komen permanente verblijfplaatsen voor huismussen, waardoor de bijdrage van het projectgebied aan de gunstige staat van instandhouding van de soort ook op lange termijn gewaarborgd is. Hierbij is het aanleggen van foerageermogelijkheden in de nieuwe situatie, waaronder stedelijk groen incl. daktuinen, van belang voor de functie van foerageergebied.

Overtreding van artikel 3.1 lid 2 en 4 Wnb (opzettelijk verstoren van vogels) is niet van toepassing wanneer de activiteit niet van wezenlijke invloed is op de gunstige staat van instandhouding van de soort (artikel 3.1 lid 5). De hierboven beschreven voorgenomen activiteiten, in combinatie met de voorgestelde mitigerende en compenseren maatregelen leiden aantoonbaar niet tot een wezenlijk negatief effect op de gunstige staat van instandhouding van de soort.

8.3 Gierzwaluw

Gierzwaluw (*Apus apus*)

Uit de conclusie van de landelijke staat van instandhouding voor de gierzwaluw komt het volgende naar voren:

Verspreidingsgebied:	Gunstig
Populatie:	Gunstig
Leefgebied:	Ongunstig-ontoereikend
Toekomstperspectief:	Ongunstig-ontoereikend
Totaal:	Ongunstig-ontoereikend

De gierzwaluw is niet jaarrond in Nederland te vinden. De soort overwinterd in Afrika tussen Mali en Zaïre. De aankomst van de gierzwaluw vindt plaats in de tweede helft van april en in mei (SOVON 2022). Het grootste deel van de gierzwaluwen in Nederland vertrekt eind juli. In Nederland broedt de soort alleen binnen bebouwing, met name in wat oudere stadswijken of grote gebouwen. Dit is omdat nieuwere gebouwen niet altijd nestgelegenheid bieden. Gierzwaluwen zijn in mindere mate aanwezig wanneer gebouwen ver van elkaar verspreid staan, zoals op het platteland. Gierzwaluwen nemen af bij ingrijpend gerenoveerde wijken en gebouwen. Over het algemeen lijkt het aantal broedparen en hun broedsucces weinig af te wijken van de andere jaren (Schoppers & Hustings 2019). Uit de conclusie van provincie Gelderland komt naar voren dat de gunstige staat van instandhouding voor gierzwaluwen ongunstig-ontoereikend is (Provincie Gelderland 2018). Dit komt door veel stadsvernieuwingprojecten waarbij veel broedgelegenheid verloren is gegaan (RVO 2014b). Door de bedreiging van renovatie- en na-isolatieprojecten is ook het toekomstperspectief ongunstig. Echter kan dit mogelijk veranderen met de opkomende aandacht voor mitigerende maatregelen. Wanneer er veelvuldig en goed mitigerende maatregelen worden uitgevoerd verandert het toekomstperspectief voor de gierzwaluw naar 'gunstig'.

Uit de NDFF komt naar voren de soort in het afgelopen jaar verspreid door de provincie, met hoogste aantallen in de steden met name in Zwolle, zijn waargenomen. Waarnemingen van de afgelopen 10 jaar laten een verspreiding door de gehele provincie zien met uitschieters in de stedelijke gebieden (Deventer, Enschede, Almelo, Raalte, Zwolle etc.).

Om een beeld te krijgen van de lokale verspreiding van de gierzwaluw is gebruik gemaakt van de NDFF. De verspreiding en aantallen gierzwaluwen van de afgelopen 5 jaar is bekeken in een uurhok (5x5 kilometer). Uit de waarnemingen komt naar voren dat veel gierzwaluwen zich ten zuiden van de vloeddijk bevinden. De aangetroffen clustering van vogels is geen verrassing gezien de soort een koloniebroeder is. In de afgelopen 5 jaar zijn in totaal 275 waarnemingen gedaan van gierzwaluwen waarvan 33 in het laatste jaar.

De gierzwaluw is een koloniebroeder die afhankelijk is van geschikte nestlocaties in onze bebouwing. Binnen het projectgebied is een nestlocatie van de gierzwaluw vastgesteld. De mitigerende maatregelen in de fauna-huizen zorgen voor alternatieve tijdelijke verblijfplaats gedurende de werkzaamheden (hoofdstuk 6). Door realisatie van meerdere permanente nestlocaties in de nieuwbouw komt de gunstige staat van instandhouding van de soort ook niet in het geding.

8.4 Egel

Egel, *Erinaceus europaeus*

De egel komt voor waar er genoeg voedsel en dekking te vinden is. Schuilplaatsen komen voor in de vorm van struiken, houtwallen, bosschages en composthopen. De grootte van het territorium verschilt per geslacht waarbij de mannetjes een veel groter leefgebied bedekken dan de vrouwtjes. Het verspreidingsgebied van de egel valt samen met de aanwezigheid van loofbossen. In de provincie Overijssel werd in de periode 1970-1988 de egel vastgesteld in ruim 29 van de toenmalige 50 gemeenten. Het aantal waarnemingen nam vervolgens de komende tien jaar toe. De egel kwam in die tien jaar voor in de gehele provincie. Dit aantal is flink teruggenomen na de eeuwwisseling. Over de verandering in dichtheden is niets bekend. (Veldman *et al.* 2021). Uit de NDFF komt naar voren de soort in het afgelopen jaar verspreid door de provincie is waargenomen met name in de steden Deventer en Zwolle.

Om een beeld te krijgen van de lokale verspreiding van egels is gebruik gemaakt van de NDFF. De verspreiding en aantallen egels van de afgelopen 5 jaar is bekeken in een uurhok (5x5 kilometer). In de afgelopen 5 jaar zijn 40 waarnemingen bekend van egels in de omgeving, waarvan 3 waarnemingen van het laatste jaar

zijn. De waarnemingen laten geen sterke clustering van egels zien en komen verspreid voor binnen het stedelijke gebied.

In de provincie Overijssel is het aantal egels flink gedaald sinds de eeuwwisseling. Ter bescherming van de egel is daarom besloten deze van de vrijstellingslijst te halen. De egel is vastgesteld binnen het projectgebied. Om te voorkomen dat het project een negatief effect heeft op de gunstige staat van instandhouding van de egel wordt deze gemitigeerd en gecompenseerd. Mitigatie vindt plaats in de vorm van het aanplanten van houtsingels waarin de dieren schuil- en nestbouwmogelijkheden hebben, Daarnaast verhoogt dit de biodiversiteit. Deze houtsingel zal ook in de toekomstige situatie blijven bestaan, zodat het ook een compenserende maatregel is. Deze maatregelen zullen negatieve effecten op de gunstige staat van instandhouding voorkomen.

8.5 Wezel

Wezel, *Mustela nivalis*

De IUCN-status van de wezel is 'gevoelig'. De inschatting geeft een afname van de populatie sinds 1997. Desondanks lijkt de populatie de afgelopen jaren enigszins stabiel (Logemann 2018).

Verspreiding:	Ongunstig - slecht
Populatie:	Onbekend, verslechterend
Leefgebied:	Ongunstig - ontoereikend
Toekomstverwachting:	Ongunstig – slecht
Totaal:	Ongunstig – slecht

De wezel is in Overijssel van de vrijstellingslijst gehaald aangezien de staat van instandhouding onvoldoende vaststaat (Veldman *et al.* 2021). In de jaren '70 kwam de wezel nog voor in 81 kilometerhokken binnen Overijssel. Aantallen namen in de komende decennia vervolgens af. Beide aantallen en verspreiding lijkt afgenomen te zijn. Alleen in randen van grote steden lijkt een toename te zijn. De meeste waarnemingen van wezels zijn gedaan langs de Sallandse heuvelrug, in noordwest Overijssel, verspreid in de uiterwaarden langs de IJssel, het Zwarte Water en de Overijsselse Vecht. Vanuit de NDFF wordt de wezel in Overijssel vooral waargenomen in de omgeving Zwolle, omgeving Enschede en de Noordwestelijke punt van Overijssel bij Steenwijkerwold (NDFF 2022). In het afgelopen jaar zijn de meeste bekende waarnemingen gedaan in de omgeving Zwolle.

De aanwezigheid van de wezel hangt sterk samen met de aanwezigheid van voldoende prooidieren. De soort is niet gebonden aan een specifiek landschapstype. Wel stelt de wezel eisen aan de aanwezigheid van voldoende dekking. In tegenstelling tot de hermelijn, vermijdt de wezel natte gebieden. Mogelijk heeft dat te maken met de gevoeligheid voor onderkoeling van de soort (Zub *et al.* 2008). De soort wordt ook in bebouwde omgeving, tuinen en parken aangetroffen. Lijnvormige elementen zijn van groot belang voor de wezel. Deze elementen kunnen onder andere voorkomen als bosranden, houtwallen, heggen, greppels, stenen muren en takkenrillen. Het is bekend dat wezels voorkomen in de nabijheid van bebouwing, dit heeft geen negatieve invloed op het voorkomen van de wezel (Mos & van Maanen 2016; van Tongeren 2017).

Om een beeld te krijgen van de lokale verspreiding van wezels is gebruik gemaakt van de NDFF. De verspreiding en aantallen wezels van de afgelopen 10 jaar is bekeken in een uurhok (5x5 kilometer). In de afgelopen 10 jaar zijn 5 waarnemingen bekend van wezels in de omgeving. De waarnemingen zijn gedaan buiten het stedelijke gebied. Wezels zijn waargenomen in de uiterwaarde ten westen van Nieuwstad, ten zuiden van de Hagedoornseweg en ten westen van de Seveningseweg.

De wezel verplaatst zich langs lijnvormige elementen. Binnen het projectgebied kan de soort zich verplaatsen langs hagen en opgaande begroeiing. De wezel is middels sporenbuizen vastgesteld binnen het projectgebied. Mitigatie vindt plaats in de vorm van het aanplanten van houtsingels waarin de dieren schuil- en nestbouwmogelijkheden hebben, Daarnaast verhoogt dit de biodiversiteit. Deze houtsingel zal ook in de toekomstige situatie blijven bestaan, zodat het ook een compenserende maatregel is. Deze maatregelen zullen negatieve effecten op de gunstige staat van instandhouding voorkomen.

8.6 Steenmarter

Uit de conclusie van de landelijke staat van instandhouding voor de steenmarter komt het volgende naar voren: Verspreidingsgebied (Provincie Gelderland 2018):

Populatie:	Gunstig
Leefgebied:	Gunstig
Toekomstperspectief:	Gunstig
Totaal:	Gunstig

De hoofdverspreiding van de steenmarter is in de oostelijke helft van Nederland (Provincie Gelderland 2018). De staat van instandhouding in Overijssel laat een toenemende trend zien. De steenmarter is een algemeen voorkomend/niet bedreigde soort in de provincie (Vos *et al.* 2016).

De steenmarter komt voor in stedelijk gebied, rotsachtige gebieden, kleinschalige landbouwgebieden en park-landschap. De soort staat bekend als een echte cultuurvolger. Groene elementen zoals heggen, bosschages, bosjes, greppels en bermen zijn van belang voor de steenmarter. Dit vormt het jachtgebied en geeft dekking. De soort profiteert van beplanting als meidoorn en sleedoorn (Maaskamp 1985). De vruchten van deze planten vormen een voedingsbron en dekking voor steenmarters en prooi-soorten. Binnen het leefgebied van de steenmarter heeft deze meerdere, soms wel tientallen, schuilplaatsen. Schuilplaatsen komen in bebouwing voor als in spouwmuren of ruimtes onder dakbedekking maar ook in takkenhopen of boomholtes. (Zoogdierverseniging 2022).

In Overijssel komt de steenmarter verspreid voor door de provincie met in de afgelopen 5 jaar de meeste waarnemingen in de stedelijke omgeving van Deventer, Enschede en Zwolle (NDFF 2022). In de omgeving van het projectgebied zijn in de afgelopen 10 jaar 17 bekende waarnemingen vanuit de NDFF.

Voor de uitvoering van dit project worden mitigerende- en compenserende maatregelen getroffen (Hoofdstuk 6). Voor de steenmarter worden er als mitigerende en compenserende maatregel marterhuisjes in houtwallen geplaatst. Door het juist uitvoeren van deze maatregelen is het uiteindelijke project bevorderlijk voor de huidige staat van instandhouding.

9 Conclusies en aanbevelingen

Binnen het projectgebied zijn functies voor de wettelijk beschermde soorten gewone dwergvleermuis, huis-mus, gierzwaluw, steenmarter, wezel en egel vastgesteld. De voorgenomen werkzaamheden hebben een negatief effect op vaste verblijfplaatsen en/ of foerageergebieden van deze soorten. De voorgestelde mitigerende en compenserende maatregelen zorgen ervoor dat de gunstige staat van instandhouding van deze soorten niet negatief beïnvloed worden en bieden tevens kansen voor andere, nog niet in het terrein aanwezige beschermde soorten. De aanwezigheid van een sterke bodemverontreiniging met VOCl in zowel de grond als het grondwater. Er is sprake van ernstige bodemverontreiniging die spoedig gesaneerd moet worden in verband met verspreidingsrisico's. De noodzaak tot sanering maakt dat alternatieven voor de voorgenomen werkzaamheden niet mogelijk zijn.

10 Literatuur en websites

- BIJ12 (no date). Bunzing, kennisbank. <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/subsidiestelsel-natuur-en-landschap/agrarisch-natuurbeheer-anlb/kennisbank/doelsoorten/bunzing/>. Geraadpleegd op: 25-10-2022
- BIJ12 (2017a). Kennisdocument Gewone Dwergvleermuis. Utrecht, versie 1.0.
- BIJ12 (2017b). Kennisdocument Gierzwaluw. Utrecht, versie 1.0.
- BIJ12 (2017c). Kennisdocument Huismus. Utrecht, versie 1.0.
- Bouwens, S. (2017). Handreiking kleine marters in relatie tot soortbescherming. Provincie Noord-Brabant, 's-Hertogenbosch, 32p.
- Buro Noord B.V. (2022). Saneringsplan gefaseerde sanering Blekerijweg 4 te IJsselmuiden. P01834. Steenwijk.
- GRASAdvies (2021). Quicksan rapportage_Blekerijweg IJsselmuiden_P01962. Huissen.
- GRASAdvies (2022). Rapportage aanvullend soortenonderzoek_Blekerijweg IJsselmuiden_P04564. Huissen.
- La Haye, M., V. Dijkstra & H. Hollander, 2015. Meetnetontwerp bunzing, boommarter en eikelmuis. Ten behoeve van NEM-Zoogdieren. Rapport 2015.28. Bureau van de Zoogdierverseniging, Nijmegen.
- Limpens, H.J.G.A., Schillemans, M.J. (2016). SVI voor vleermuizen bepalen in concreet plangebied. Methodiek voor staat van instandhouding. 15p.
- van Manen, W. (2020). Huismus en Ringmus in Nederland meer dan 40 jaar gevolgd. Limosa 93: 49-58.
- Mos, J., van Maanen, E. (2016). Wezel. In S. Broekhuizen, K. Spoelstra, J.B. Thissen, K.J. Canters, & J.C. Buys, Atlas van de Nederlandse zoogdieren (pp. 260-261).
- Netwerk Groene Bureaus (2017). Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming 9versie juli 2017). Odijk, 32p.
- Norren, van E., La Haye, M. (2021). Staat van instandhouding Fryslân Beoordeling bunzing, hermelijn, wezel. Zoogdierverseniging, Nijmegen. 19p.
- Ottburg, F.G.W.A., van Swaay, C.A.M. (2014). Gunstige referentiewaarden voor populatieomvang en verspreidingsgebied van soorten van bijlage II, IV en V van de habitatrichtlijn. 269p.
- Overheid.nl. <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2021-07-01>. Datum geraadpleegd. 18-10-2022
- Pertoldi, C., Breyne, P., Cabria, M.T., Halfmaerten, D., Jansman, H.A.H., Van Den Berge, K. Madsen A.B., Loeschcke, V. (2006). Genetic structure of the European polecat (*Mustela putorius*) and its implication for conservation strategies. *Journal of Zoology* 270: 102-115.
- Provincie Flevoland (2021). Toelichting beleid kleine marterachtigen. Lelystad, 4p.
- Provincie Gelderland (2018). De staat van instandhouding. Factsheets voor 25 soorten in Gelderland. Arcadis Nederland B.V. Arnhem, 250p.
- Provincie Utrecht (2022). Handleiding Aanvraag Ontheffing Soortbescherming bij Ruimtelijk Ingrenen. Versie: 2 juni 2022. Utrecht, 32p.
- RVO (2014a). Soortenstandaard Gewone Dwergvleermuis. Zwolle, versie 1.1.
- RVO (2014b). Soortenstandaard Gierzwaluw. Zwolle, versie 1.1.
- RVO (2014c). Soortenstandaard Huismus. Zwolle, versie 1.1.
- Scholten-Huizendveld, H.T. (2019). Soortenbescherming in Overijssel Handreiking voor het aanvragen van een ontheffing. Provincie Overijssel, Zwolle. 80p.
- Schoppers, J., Hustings, F. (2019). Minder gierzwaluwen in 2019? Sovon-Nieuws 32-3.
- van Tongeren, K. (2017) Wezel en hermelijn. Een literatuuronderzoek naar habitatvoorkeur en monitoringstechnieken. Zoogdierverseniging, Nijmegen. 70p.
- Veldman, J., Troost, C., Klink, A. (2021). Brochure Soortenbescherming in Overijssel. Bunzing, egel, hermelijn en wezel. Provincie Overijssel, Zwolle, 33p.
- Vercayie, D., Criel, D. (2022). Marterschuilplaatsen. http://steenmarter.be/984/?page_id=34. Geraadpleegd op: 31-10-2022.
- Wageningen University & Research (2019). WOt-brochure Vogel- en Habitatrichtlijnrapportage 2019. Thema Informatievoorziening Natuur Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu. ISSN 1871-029X.
- Wuijster, L. (2019). Onderwerp: Ontheffing Wet natuurbescherming – onderdeel soorten. Kenmerk 2018/0542688. Gedeputeerde Staten van Overijssel. Zwolle, 9p.
- Zub, K., Sönnichsen, L., Szafranska, P.A. (2008). Habitat requirements of weasels *Mustela nivalis* constrain their impact on prey populations in complex ecosystems of the temperate zone. *Oecologia* 157: 571-582.
- Aanwezigheidsprotocol van het Netwerk Groene Bureaus, 2017
- Vleermuisprotocol 2021, Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureau 2021

Internet

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/>

Provinciale verordening m.b.t. de Wet natuurbescherming en vrijgestelde soorten.
Geraadpleegd op 25-10-2022

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)

In de NDFF zijn waarnemingen beschikbaar met exacte locatiegegevens.
Geraadpleegd op 26-10-2022

<https://www.sovon.nl>

Sovon.nl is een kenniswebsite met informatie over vogels.
Geraadpleegd op 26-10-2022

<https://www.vogelbescherming.nl>

De Vogelbescherming is een kenniscentrum met informatie over vogels.
Geraadpleegd op 26-10-2022

<https://www.stichtingkleinemarters.nl>

SKM doet onderzoek naar kleine marterachtigen (bunzing, wezel en hermelijn).
Geraadpleegd op 26-10-2022

<https://www.verspreidingsatlas.nl/8496199>

Geraadpleegd op 18-10-2022

<https://www.zoogdiervereniging.nl/>

De zoogdiervereniging zet zich in voor bescherming en onderzoek naar de zoogdieren van Nederland en hun leefomgeving.
Geraadpleegd op 28-10-2022

Bijlage 1: Flora en fauna inventarisatie (quickscan)

Bijlage 2: Nader onderzoek Wet natuurbescherming

Bijlage 3: Saneringsplan gefaseerde sanering